Indėniškas mokslo metų uždarymas Rugalande

Zenonas Mačiulaitis

Gegužės 20 – 21 dienomis Norvegijoje, Ho (Hå) komunoje, vyko Rugalando (Rogaland) vaikų ir laisvalaikio centro „Draugystė“ mokslo metų uždarymas. Dar gerokai prieš mokslo metų uždarymą mokytojos ir auklėtinių tėvai svarstė, kaip įdomiau užbaigti mokslo metus. Idėja gimė mokykloje, tėvams laukiant vaikų užsiėmimų metu, mat jie belaukdami taip pat laiką leidžia aktyviai ir prasmingai. O idėja buvo tokia: surengti indėnų stovyklą su nakvyne.

Prieš prasidedant stovyklai, pagrindinėje patalpoje girdėjosi indėniškos melodijos. Moterys dažė vyrams veidus visokiais ženklais. Iš pirmo žvilgsnio indėnai atrodė keistoki, truputį kitokie, nei romanuose aprašyti ir filmuose rodyti. Vietoj veidrodėlių naudojo išmaniųjų telefonų kameras. Taip pat sukėlė abejonę jų autentiškumas, mat kai kuriais atžvilgiais jie daug panašumų turėjo su lietuviais, net ir kalbą buvo išmokę. Tai visgi privertė pasvarstyti: gal jie kokios mažai žinomos ir keistos genties indėnai, o gal tautos, kaip ir žmonės, gali turėti antrininkų? Jie buvo išsipaišę geltonos, žalios ir raudonos spalvų juostomis, moterys naudojo tokių pačių spalvų juosteles, o vyrų galvose galėjai pastebėti tokių pačių spalvų plunksnas. Bet apdaras buvo tikrai indėniškas. Ant stalo buvo padėta lėkštė lietuviško obuolių pyrago, o nosį kuteno juodos duonos raugo ir lietuviškų rūkytų lašinių kvapai. Jau buvo iškelta viena versijaapie tarp dviejų tautų (viena jų iš Kaukazo) užsiplieskusią meilę… Na bet tegul šis klausimas lieka atviras, reikia palikti peno ir ateities antropologams.

Atidarant stovyklą (Didžiojo susirinkimo metu), kiekvienas dalyvis turėjo pereiti per vartus, kurie buvo panašūs į mažą *tipi* maketą. Įėjus per vartus, dvi indėnės žynės atliko ritualą įšventindamos į indėų draugiją ir tiems, kas neturėjo, liepė išsirinkti vardą, prisisegti, kad visi pažintų. Vos tik baigėsi įšventinimo apeigos, į stovyklą buvo atvaryti viena virve surišti 4 belaisviai. Trys vadai – Čingačgukas, Vinetu ir Sėdintis bizonas – oriai susėdę svarstė belaisvių likimą. Girdėjosi ritmingi būgno garsai, o susirinkusieji nekantriai ūbavo ragindami paskubėti. Kai visgi buvo nutarta imti skalpus, belaisviai jau buvo surezgę pabėgimo planą. Ir kai tik Čingačgukui uždėjo plunksnų karūną, iškart reikalai pakrypo geraja linkme. Belaisviams buvo pasiūlyta išsipirkti. Sudainavę dainą apie pelėdą, pagroję dūdele ir padovanoję pasakų maišą, jie išsigelbėjo. O kai prisistatė, kad atvyko į svečius iš Didžiosios Britanijos, „Bitės“ lituanistinės mokyklos, indėnų bendruomenė stvėrėsi už galvų. Vienų kupini dėkingumo žvilgsniai smigo į Čingačguką, kiti iš gėdos kreipdami akis į šalį sužiuro į svečių pusę. Bet ši nemaloni situacija greit pasibaigė, kai svečiai buvo priimti į indėnų būrį.

Atidarymo metu auklėtiniams buvo įteikti mokslo metų baigimo pažymėjimai. Pasiskirsčiusios užduotimis mokytojos ir mamos ėjo mokyti mergaičių megzti sapnų gaudytojus, gaminti dirbinius iš molio. Tėvai berniukus vedėsi mokyti daryti lankus, strėles, ietis, taikytis ir šaudyti į taikinį. Vėliau vaikai susikeitė vietomis. Stovykloje buvo mokoma rytų kovų meno: nuo etiškos elgsenos, techniškos laikysenos, ištvermės pratimų iki kovos skonio.

Vaikams buvo pagamintos ir išdalintos mažos medinės kanojos. Jiems reikėjo tik išmokti padirbinti ir įtvirtinti stiebą su burėmis. Tokius sukomplektuotus laivelius visi stovyklos dalyviai ėjo plukdyti į netoliese tekantį sraunų upelį. Srovės pagauti laiveliai tai atsimušdavo į akmenis, tai patekdavo į sūkurius, tai užkliūdavo už žolių, tai staiga nerdavo nuo vandens slenksčio žemyn. Kaip ir šių vaikų ateities gyvenimas. Ir kuo geriau vaikai bus išugdyti, paruošti gyvenimui, tuo geriau žinos, kaip saugiau ir laimingiau keliauti per gyvenimą.

Vaikai taip pat atliko pažintinio kelio užduotis. Pagal parengtą ėjimo planą ir jame pažymėtus punktus auklėtiniai turėjo pasakyti, ką rado ar pastebėjo atitinkamose kelio vietose. O vakare visų laukė linksmoji dalis. Mamos gamino vakarienę, tėveliai kepė grilyje. Uždegė vakaro laužą, šoko ratelius, žaidė žaidimus, o į laužą rituališkai mėtė gintaro dulkes.

Stovyklai buvo labai kruopščiai pasirengta. Daug darbo įdėjo mokytojos, tėvai ir vaikai. Net vardus sugalvojo pagal konkretaus žmogaus charakterį. Pagrindinė stovyklos organizatorė Laimutė Skiudulė parašė projektą gauti paramai iš Lietuvos valstybinių institucijų. Pasak mokytojų, labai naudinga dirbti kartu su vaikų tėvais. Tėvai mato visą mokymosi virtuvę ir supranta, kad kalba ir lietuvybė reikalinga jų vaikams, o ne mokytojoms. O vaikai mato, kad jie tėvams rūpi ir kad tėvams rūpi jų kalba ir lietuvybė!

Stovyklos akimirkas nuotraukose įamžino Linas Tautkevičius, filmavo Julius Miltenis

pasauliolietuvis.lt